

DOI:<http://dx.doi.org/10.31558/2307-2296.2019.1.12>

УДК 336.71

Волкова Н. І., к.е.н., доцент, Донецький національний університет імені Василя Стуса
Кульбіда В. А., магістрант Донецького національного університету імені Василя Стуса

ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Стаття присвячена дослідженню особливостей банківського кредитування вітчизняних підприємств на сучасному етапі. В статті здійснено критичний аналіз банківського кредитування підприємств України. Наведено тлумачення механізму банківського кредитування, як поетапність процесу надання кредитів. Виокремлено етапи кредитного процесу банку щодо надання позикових коштів підприємствам. Наведено та проаналізовано статистичні дані щодо обсягів кредитування підприємств в Україні банківськими установами. На основі проведеного аналізу досліджено гальмівні фактори розвитку банківського кредитування підприємств. Крім того, на основі офіційних статистичних даних у статті було визначено банки-лідери по обсягам кредитування юридичних осіб. Також у роботі було виокремлено особливості банківського кредитування вітчизняних підприємств на сучасному етапі. Запропоновано шляхи вдосконалення кредитування банками України підприємств на основі впровадження скорингової моделі для мінімізації ризиків банку при кредитуванні та оцінки індикаторів банківського кредитування підприємств.

Ключові слова: банківське кредитування, банки, фінансове забезпечення, кредитний ризик, кредитор, кредитні кошти.

Рис. 4, Табл. 5, Літ. 10

Волкова Н. И., Кульбида В. А.

ОСОБЕННОСТИ БАНКОВСКОГО КРЕДИТОВАНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Статья посвящена исследованию особенностей банковского кредитования отечественных предприятий на современном этапе. В статье осуществлен критический анализ банковского кредитования предприятий Украины. Приведены толкования механизма банковского кредитования, как поэтапность процесса предоставления кредитов. Выделены этапы кредитного процесса банка о предоставлении заемных средств предприятиям. Приведены и проанализированы статистические данные по объемам кредитования предприятий в Украине банковскими учреждениями. На основе проведенного анализа исследованы тормозные факторы развития банковского кредитования предприятий. Кроме того, на основе официальных статистических данных в статье были определены банки-лидеры по объемам кредитования юридических лиц. Также в работе были выделены особенности банковского кредитования отечественных предприятий на современном этапе. Предложены пути совершенствования кредитования банками Украины предприятий на основе внедрения скоринговой модели для минимизации рисков банка при кредитовании и оценки индикаторов банковского кредитования предприятий.

Ключевые слова: банковское кредитование, банки, финансовое обеспечение, кредитный риск, кредитор, кредитные средства.

Volkova N., Kulbida V.

FEATURES OF BANK LENDING OF ENTERPRISES AT THE PRESENT STAGE

The article is devoted to the study of features of bank lending of domestic enterprises at the present stage. The article provides a critical analysis of bank lending to Ukrainian enterprises. The explanation of the mechanism of bank lending, as a stepwise process of granting loans. The stages of the credit process of the bank for granting loans to enterprises are separated. The statistics on the volume of crediting of enterprises in Ukraine by banking institutions are presented and analyzed. On the basis of the conducted analysis, the brake factors for the development of bank lending to enterprises were investigated. In addition, based on official statistics, the article identified leading banks in terms of lending to legal entities. Also, the features of bank lending to domestic enterprises at the present stage were highlighted. Ways to improve the crediting of Ukrainian banks by enterprises based on the introduction of a scoring model to minimize bank risks in lending and evaluation of bank lending indicators of enterprises.

Keywords: bank lending, banks, financial security, credit risk, lender, credit facilities.

Постановка проблеми. На сучасному етапі економічного розвитку одним із важливих шляхів виходу України з кризового стану є подальший розвиток та підвищення ефективності банківського кредитування. Це зумовлено тим, що останнім часом банківські установи дещо уповільнили свою діяльність на ринку кредитування, що є негативним наслідком світової економічної кризи у більшості країн світу та теперішньої фінансової кризи, яка сталася в Україні. Кредитування є важливим джерелом діяльності державних, акціонерних та приватних підприємств, надійним інструментом, який опосередковує процес виробництва і реалізації продукції. Тому в умовах переходу України до етапу макроекономічної стабілізації зростає актуальність проведення ретельного та всебічного аналізу розвитку кредитування суб'єктів господарювання, яке грає важливу роль в розширеному відтворенні, економічному зростанні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню процесів кредитування в сучасній науковій літературі присвячено праці багатьох вітчизняних та зарубіжних фахівців, зокрема дану проблематику досліджували: Н.І. Версаль висвітлювала теорії кредиту [1], У.В. Владичин вивчав банківське кредитування підприємств [3], І.С. Гуцал досліджував банківське кредитування суб'єктів ринку в трансформаційній економіці України [4], А.В. Демківський обґрунтовував загальні положення кредитних відносин [5], О.В. Дзюблюк досліджував кредитні важелі стимулювання економічного розвитку [6], Н.Д. Фаюра займалася вивченням сутності та факторами виникнення кредитів [9], В. Шибалкіна досліджувала оптимальні умови банківського кредитування [10] та інші. Водночас у працях цих авторів не до кінця дослідженими є специфіка та сучасні тенденції банківського кредитування підприємств, а саме питання пов'язані з проблемною заборгованістю, включаючи її продаж та реструктуризацію, також особливості банківського кредитування на сучасному етапі. З огляду на вище наведене обрана тема для дослідження є досить актуальною на сьогодні.

Формулювання цілей статті. Мета роботи полягає у дослідженні основних особливостей банківського кредитування підприємств на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу. Кредитування та кредитні відносини є невіддільною складовою банківської системи України. Галузь кредитування на пряму пов'язана з загальними вимогами процесу вітчизняного виробництва. Будучи у середині теперішнього

грошово-фінансового господарства, використовуючи зацікавленість господарських суб'єктів, кредит виражає взаємозв'язок між державою, банком, суб'єктами господарювання та населенням. В теперішній час кредит опосередковує всі виробничі процеси і слугує для можливості використання обмежених ресурсів та збільшенню рентабельності виробництва.

Слід зазначити, що банківське кредитування розглядається у об'ємному та стислому розумінні. У об'ємному розумінні банківське кредитування характеризується як форма руху позичкового капіталу, в якій посередником виступає комерційний банк. Таке тлумачення зводиться до того, що банк розглядається як у ролі кредитора, так і в ролі позичальника [5, с. 298]. Якщо дивитися з теоретичної точки зору це вірно, але з практичної точки зору таке об'ємне тлумачення банківського кредитування призводить до ускладнення об'єкта дослідження, тому що активні та пасивні операції банків мають не лише різні позиції, а й різні механізми розвитку та управління. У стислому розумінні банківське кредитування лише форма руху позичкового капіталу між банком в ролі кредитора та різними економічними суб'єктами такими як позичальники.

В економічній літературі під визначенням механізму банківського кредитування розуміють поетапність видачі кредитів комерційними банками та сукупність умов, що зумовлюють таку видачу на кожному етапі кредитування [4, с.45]. Дотримання відповідного механізму банківського кредитування відповідає вимогам формування процесу банківського кредитування. Процес банківського кредитування поділяється на етапи, кожний з етапів самостійно задовольняє рішення локального завдання, а всі етапи разом допомагають в досягненні головної мети позичкових операцій – їх прибутковість та надійність для банку. Етапи процесу банківського кредитування наведено на (рис. 1).

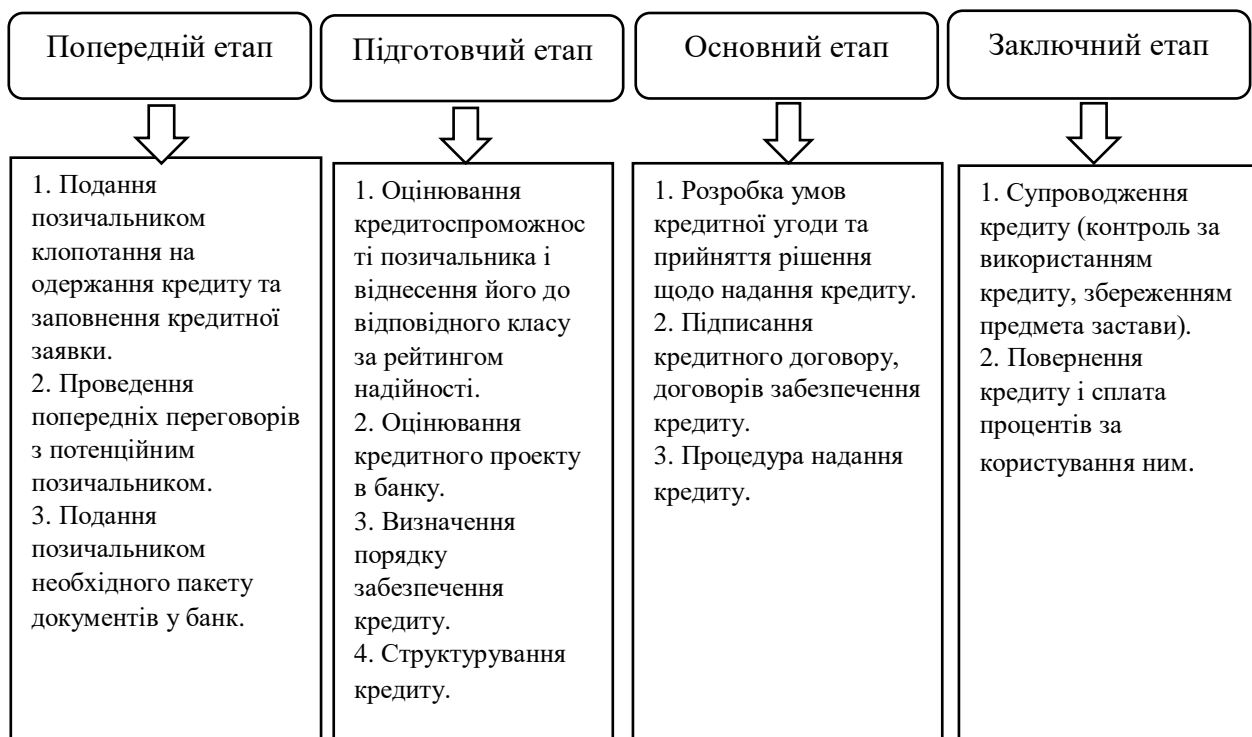

Рисунок 1 – Етапи процесу банківського кредитування
(побудовано на основі [3, с. 110])

Для отримання кредиту позичальник, згідно з нормативними вимогами, звертається в банк із заявкою, в якій зазначає цільове призначення кредиту, його суму, термін

користування позикою, включаючи встановлені терміни погашення позики, форму забезпечення позики та додає коротку характеристику події, яка кредитується та розрахунок економічної ефективності від його запровадження.

Необхідно підкреслити, що кредитування відіграє важливу роль у банківській діяльності. Кредитування впливає на процеси виробництва, реалізації і споживання продукції, а також на сферу грошового обороту. Значна роль кредитування і в розширенні виробництва. Позикові кошти сприяють збільшенню запасів і витрат, що необхідні для розширення виробництва і реалізації продукції; використовуються для збільшення основних фондів.

В умовах фінансово-економічної кризи зростає значення фінансової стійкості підприємств як матеріальної так і нематеріальної сфери виробництва. Обумовлено це, з одного боку, необхідністю фінансового забезпечення їх розширеного відтворення і підвищення ефективності функціонування, а з іншого – створенням умов для безперервності фінансових потоків і забезпеченням фінансовими ресурсами макроекономічного рівня. Отримавши свободу в питаннях формування та управління фінансовими ресурсами, підприємства виступають на фінансовому ринку одним із головних його учасників-суб'єктів як кредиторів, так і боржників грошових ресурсів, тому вважаємо за доцільне провести аналіз сучасного стану кредитування підприємств в Україні. Основні показники банківської діяльності наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Основні показники банківської діяльності

Показники	Кількість банків за реєстром	Кількість банків, що мають ліцензію НБУ	Кількість банків, що діють у стадії ліквідації	Регулятивний капітал, млн. грн	Процентні витрати банків	Чисті активи, млн грн	Кредити, що надані юридичним особам, млн. грн.
Роки							
2008	198	184	13	123066	46,39	926086	472584
2009	197	182	14	135802	36,70	880302	474991
2010	194	176	18	160897	40,97	942088	508288
2011	198	176	21	178454	39,6	1054280	580907
2012	176	176	22	178909	46,8	1127192	609202
2013	182	179	23	204 975,9	48,3	1278095	698777
2014	182	162	22	188 948,9	36,9	1316852	802582
2015	182	119	-	129 816,9	36,1	1254385	830632
2016	182	99	-	109 653,6	26,2	1263359	847092
2017	177	84	-	115 817,6	34,7	1282748	870302
2018	168	78	-	126 116,7	37,1	1320112	919054
2019 (на 01.03)	167	77	-	126 448,9	39,5	1354702	880294

(побудовано на основі [7])

Загалом упродовж 2010-2015рр. кредитна активність вітчизняних банків була слабкою. Дослідження довело, що першою особливістю банківського кредитування є основні зусилля суб'єктів банківської системи, які були сконцентровані на роботі з проблемною заборгованістю, включаючи її продаж та реструктуризацію. Але проведені заходи суттєво не поліпшили якість активів, значна частина банків мала проблеми з ліквідністю через низьку якість здійснених вкладень. Однак, нарощування сукупного кредитного портфеля вітчизняними банками стримується рівнем ризику, що склався в українській економіці після кризових подій 2008–2009 років, та станом країни, який розпочався у 2014 році, а також постійним дефіцитом стійких пасивів. Зокрема, 2014 рік характеризувався початком глобальних трансформацій на фінансовому ринку України. В певний час діяльність банківського сектору в Україні стабілізується. Щорічно зростають

обсяги кредитів наданих юридичним особам. Зокрема, даний показник зріс у 2015 році до 919054 млн. грн. Для вітчизняних банків кредитування юридичних осіб завжди було в пріоритеті. Водночас розвиток кредитування підприємств в Україні розвивається низькими темпами. Головними причинами цьому є наступні фактори:

- ведення військових дій на території України;
- низький рівень платоспроможності вітчизняних підприємств;
- високий рівень ризику кредитування юридичних осіб;
- нестабільна економіко-політична ситуація в країні.

Слід зазначити, що з метою покращення діяльності банківських установ, їм була надана значна фінансова (у формі кредитів рефінансування НБУ) і регуляторна (низка постанов НБУ, спрямованих на утримання ресурсної бази) підтримка НБУ. На сучасному етапі розвитку банківської системи України кредитна та депозитна діяльність усе ж домінують у вітчизняних банках, незважаючи на появу порівняно нових нетрадиційних банківських операцій, а кредитування економіки залишається однією з найважливіших функцій банків. Зазначимо, що в активах вітчизняних банків частка кредитного портфеля упродовж останніх років становила майже 80 %. Оскільки кредитування посідає значне місце у операціях банків, розглянемо динаміку кредитного портфелю банків та його структуру (рис.2).

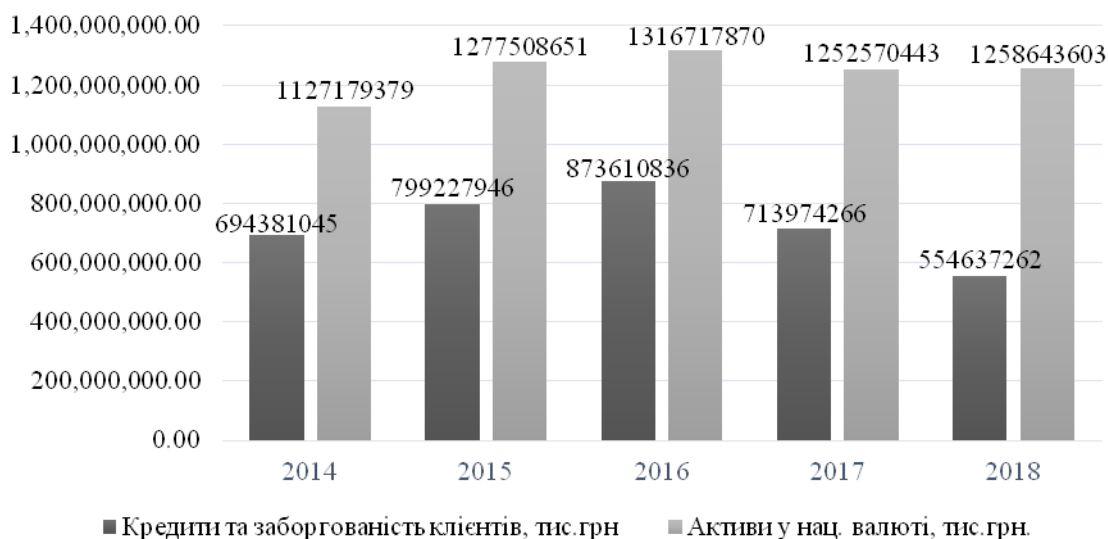

Рисунок 2 – Кредитний портфель та активи банків України (побудовано на основі [7])

З наведених даних можна зробити висновок відносно другої особливості кредитування вітчизняних підприємств банками на сучасному етапі. Так встановлено, що з 2014 р. по 2016 р. кредитний портфель банків України збільшувався, а з 2016 р. по 2018 р. прослідковується його зменшення. Це пов'язано із зменшенням кількості банків в Україні. Проте, активи банків у 2018 році порівняно з 2017 роком зросли і це говорить про те, що на фінансовому ринку залишаються платоспроможні банки, які примножують свої активи та працюють відповідно до законодавства, яке, на жаль, часто змінюється та диктує жорсткі умови функціонування.

Далі розглянемо динаміку обсягів кредитних вкладень українських банків, що наведено у таблиці 2.

Таблиця 2 – Динаміка обсягу кредитних вкладень банків

Назва вкладень	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кредити надані суб'єктам господарювання	698777	802582	830632	847092	870302	919054
Частка простроченої заборгованості за кредитами, %	8,90	7,70	13,50	21,10	53,70	54,54
Кошти суб'єктів господарювання	234948	261372	318568	369913	403927	406166

(побудовано на основі [7])

Варто зауважити, що на сучасному етапі найважливішим чинником розвитку економіки і суспільства в цілому є інвестиції. Тому акумулювання необхідних вкладень для стабілізації і забезпечення стійкого зростання економіки неможливе без активізації кредитної діяльності. Як видно з таблиці 2, кредитні вкладення в економіку зростали, що позитивно позначилось на зв'язках реального сектору економіки і банків.

Дослідження довело, що важливою рисою, а значить третьою особливістю сучасного банківського кредитування, є збільшення довгострокових кредитів. Проте таке зростання має не інвестиційну, а споживчу спрямованість. Свідченням цього є те, що довгострокові кредити надані фізичним особам, збільшувалися швидше (103%), ніж аналогічні за терміном кредити, надані юридичним особам (на 73 %). Споживча спрямованість кредитних вкладень не сприяла економічному зростанню, оскільки значну частину отриманих коштів населення використовувало для придбання товарів закордонних виробників, що сприяло виведенню грошей з національної економіки та суттєво поглибило спад виробництва. Підвищення ефективності банківського сектору країни – одна з актуальних, гострих і складних проблем, яка існує на сьогоднішній день, адже банківські установи дещо скоротили свою діяльність на ринку кредитування. Четвертою особливістю банківського кредитування вітчизняних підприємств є нерівномірність обсягів серед банківських установ. У таблиці 3 наведено динаміку кредитного портфеля провідних банків України станом на 02.2019 року, що надає змогу проаналізувати обсяги загального кредитування провідними банками України.

Таблиця 3 – Динаміка кредитного портфеля провідних банків України

Назва банку	Кредитний портфель млрд. грн.	Назва банку	Кредитний портфель млрд. грн.
Укрексімбанк	70 839.34	Альфа-Банк	31 261.48
Ощадбанк	62 725.35	ПУМБ	27 112.39
Приватбанк	53 063.68	<u>UKRSIBBANK</u>	23 659.65
Райффайзен Банк Аваль	46 000.33	Креді Агріколь Банк	23 439.47
Укргазбанк	43 126.89	<u>OTP Bank</u>	21 759.74

(побудовано на основі [8])

Як видно з табл. 3, найбільшу частку в кредитно-інвестиційному портфелі банків України станом на 02.2019 року займає Укрексімбанк. Найактивнішими учасниками надання кредитних послуг також є Ощадбанк, Приватбанк та Райффайзен Банк Аваль.

Обсяги наданих кредитів суб'єктам господарювання станом провідними банками України на 02.2019 року наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Обсяги кредитування юридичних осіб банками України

Назва банку	Кредити надані юридичним особам в млн. грн.	Назва банку	Кредити надані юридичним особам в млн. грн.
Укрексімбанк	70649,15	Сбербанк	19456,03
Ощадбанк	57245,65	<u>UKRSIBBANK</u>	19292,82
Райффайзен Банк Аваль	41123,43	Альфа-Банк	18800,26
Укргазбанк	40384,08	ПУМБ	18636,71
Креді Агріколь Банк	19709,24	ПроКредітбанк	16519,44

(побудовано на основі [8])

За даними таблиці 4 встановлено, перше місце в сфері кредитування суб'єктів господарювання належить Укрексімбанку, на другому місці зі значним розривом у 13 403,5 млн. грн. знаходиться Ощадбанк. В цілому, можна зробити висновок, що активізується діяльність банків з надання кредитів юридичним особам і обсяги цих позик зростають із року в рік.

Встановлено, що п'ятою особливістю кредитування суб'єктів господарювання є розподіл за класами боржників, що зображено у таблиці 5, станом на 01.02.2019 року.

Таблиця 5 – Розподіл кредитів за класами боржника юридичної особи

Найменування банку	Розподіл кредитів за класами боржника – юридичної особи (крім банку, бюджетної установи та компанії спеціального призначення (SPE)) в (тис.грн)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Укрексімбанк	16102769,8	4083312	8170752	14431135	6211699	2105973	1182134	1444292	3205617	24004093
	78293,7	24188	64900	331559	179721	59828	22814	198695	871310	21427707
Промінвестбанк	134823	568	181289	6104	254010	0	0	0	0	5437537
	674	11	33	0	33119	0	0	0	0	4796257
Укрсоцбанк	249140	68587	23025	407618	471080	119478	2608	0	1626864	2181313
	1052	1912	10058	20869	12308	22253	0	0	785461	1793129
Ощадбанк	265940	12917616	4902747	7622238	2833944	995674	448088	586	10259310	21795992
	2730	66295	145120	155018	68800	44177	29671	95	4624806	18425979
Банк Альянс	75458	79874	281303	571705	391597	215200	128642	42036	12466	10101
	1120	2258	10290	31788	41429	25547	10213	8673	2088	8574
Райффайзен Банк Аваль	7587680	10757765	8860186	6313812	2746004	2008692	206871	134262	365286	2148366
	181610	147107	117147	180303	145598	143011	9548	5351	15098	1195693
Альтбанк	0	12897	75136	22067	25716	0	0	32277	489	455
	0	44	70	0	78	0	0	0	0	197
Приватбанк	3315775	739715	2492756	957891	575872	42387	86020	35904	111760	174044495
	263841	10371	112177	22432	21022	38	1512	1082	66396	173868075
Полікомбанк	107655	27571	58767	23033	16424	15725	6147	84	31412	111967
	344	173	840	0	131	78	40	0	1533	54806
Таскомбанк	354789	1656893	2195756	2563788	1012628	793735	77945	64404	394044	504741
	2928	7267	31705	61656	26160	18832	1155	47	19896	196448

(побудовано на основі [8])

Класи боржників юридичних осіб зазначено так: К1 «Показник капіталу» - частка капіталу в балансі підприємства, К2 «Показник загальної ліквідності» - спроможність

підприємства покривати короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів, К3 «Показник покриття боргу прибутком до оподаткування» - спроможність обслуговування боргу прибутком до оподаткування, К4 «Показник операційної рентабельності активів» - ефективність використання активів підприємства в операційній діяльності, К5 «Показник оборотності запасів» - період повного обороту запасів, К6 «Показник покриття боргу валовим прибутком» - спроможність обслуговування боргу валовим прибутком, К7 «Показник покриття чистих фінансових витрат операційним прибутком» - спроможність фінансування чистих неопераційних витрат за результатами операційної діяльності, К8 «Показник оборотності кредиторської заборгованості» - період повного обороту кредиторської заборгованості, К9 «Показник оборотності дебіторської заборгованості» - період повного обороту дебіторської заборгованості, К10 «Показник маневреності робочого капіталу» - частка оборотних активів, непокритих поточними зобов'язаннями.

На рисунку 3 зображено розподіл кредитів за класами боржника юридичної особи у %, станом на 01.01.2019 року.

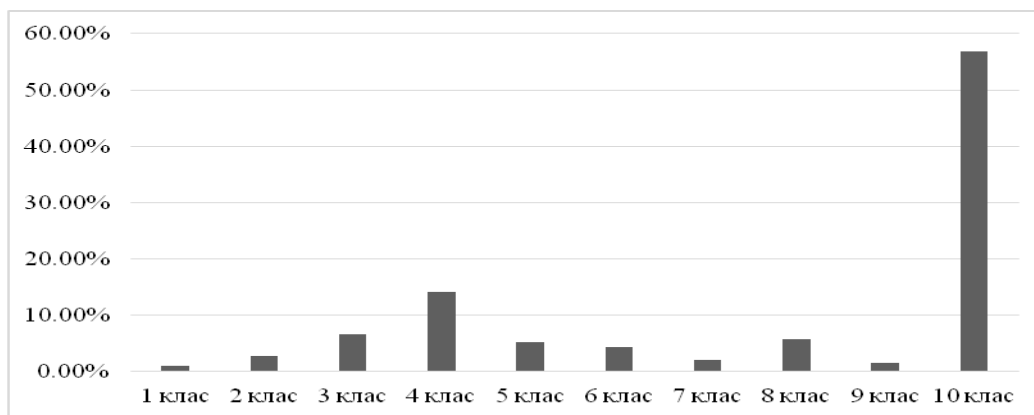

Рисунок 3 – Розподіл кредитів за класами боржника юридичної особи (побудовано на основі [2])

Аналіз розподілу кредитів за класами боржника довів, що на вказану дату найбільша частка кредитів – 56,91% належить до 10 класу боржника, що свідчить про велику ризикованість даних кредитів. Натомість 1 класу, який є найменш ризиковим, було видано лише 1,04%. З наведених даних випливає, що найбільше надано кредитів юридичним особам останнього класу боржників, які мають значний рівень кредитного ризику. Можемо зробити припущення, що така ситуація склалась за рахунок того, що у минулі роки позичальники, які отримали кредити у іноземній валюті, через значні коливання курсу автоматично стали боржниками з критичним фінансовим станом. Крім того, це може свідчити про те, що значну частку кредитів банки видають інсайдерам, а, відповідно до законодавства, такі позичальники відносяться до боржників з високим рівнем ризику. Ефективним називається той кредитний портфель, який має високу дохідність та низький рівень ризику.

Слід зауважити, що на разі суб'єкти господарювання не зацікавлені в отриманні довгострокових кредитів через високі процентні ставки, тому в інвестиційних проектах підприємств переважають власні кошти, а тимчасові фінансові труднощі вирішуються за рахунок короткотермінових кредитів. Джерела фінансування інвестицій у основний капітал майже на 60% складаються із власних коштів і лише на 13,7% - з банківських кредитів. Основним стримуючим чинником для користування кредитами банків є високі відсоткові ставки. Проблема кредитування суб'єктів господарювання полягає у

невідповідності їхньої середньої рентабельності і позичкового процента. Ціна кредиту набагато вища від середньої рентабельності підприємств. Хоча статистичні дані про рентабельність підприємств не завжди точні через занижені показники прибутковості, які підприємства приховують, все ж розрив між процентними ставками за кредитами і рентабельністю підприємств великий. Кредити не можуть ефективно використовуватись через низьку рентабельність, яка не відповідає процентним ставкам за кредитами і темпам інфляції, відповідно, вони не доступні для більшості підприємств [6, с.57].

Дослідження довело, зміщення пріоритетів банків на користь активізації кредитування споживчих витрат населення, політика масованого захоплення клієнтського ринку кредитування поглибила наявні диспропорції у фінансовому забезпеченні відтворювальних процесів в економіці і призвела до негативних результатів банківської діяльності. Перешкодою на шляху подальшого розвитку банківського кредитування є серйозна проблема зростання простроченої заборгованості за кредитами.

Визначальною метою діяльності комерційного банку є отримання максимального прибутку за умови його стабільного стану і тривалого функціонування на ринку. Будучи кінцевим фінансовим результатом, величина отриманого банком прибутку або збитку відображає результати всіх видів його діяльності, всіх його активних і пасивних операцій. Фінансові результати діяльності банків України станом на 02.2019 року, зображено на рисунку 4.

З наведених даних можна зробити висновок, що найвищий результат фінансової діяльності має Приватбанку, далі з великою різницею - Райффайзен Банк Аваль, який знаходиться на рівні з іншими банками України.

Для покращення банківського кредитування вважаємо за потрібне запропонувати банкам застосовувати скорингову модель мінімізації ризиків при кредитуванні суб'єктів господарювання, яка полягає в створенні відповідних умов і технологій, за допомогою яких на підставі кредитної історії «минулих» клієнтів банк намагається визначити, наскільки велика вірогідність того, що окремих потенційний позичальник поверне кредит в обумовлений строк.

Скорингові системи, на наш погляд, є дуже зручним інструментом оцінювання кредитоспроможності. Також банкам необхідно створювати конкурентоспроможні та привабливі пропозиції для бізнесу, які враховують особливості банківського кредитування вітчизняних підприємств з метою зменшення ризиків банку при кредитуванні, проводити жорстку роботу з проблемною заборгованістю, включаючи її продаж та реструктуризацію та розглянути можливості банків стосовно збільшення надання довгострокових кредитів, більш детально здійснювати оцінку індикаторів кредитоспроможності позичальників. Банки повинні стимулювати підприємства звертатись саме до них за рахунок більш привабливих пропозицій ніж в конкурентів, а також завдяки більш низькому відсотку.

Висновки. Таким чином, сучасний стан банківського сектору України характеризується стабілізацією. Щорічно починають нарощуватися обсяги їх діяльності, зростання їх фінансової стійкості тощо. Помітним є і зростання обсягів кредитування юридичних осіб в 2018 р. в порівнянні з 2015 р. Головними банківськими лідерами кредитування підприємств є Укрексімбанк, Ощадбанк та Райффайзен Банк Аваль.

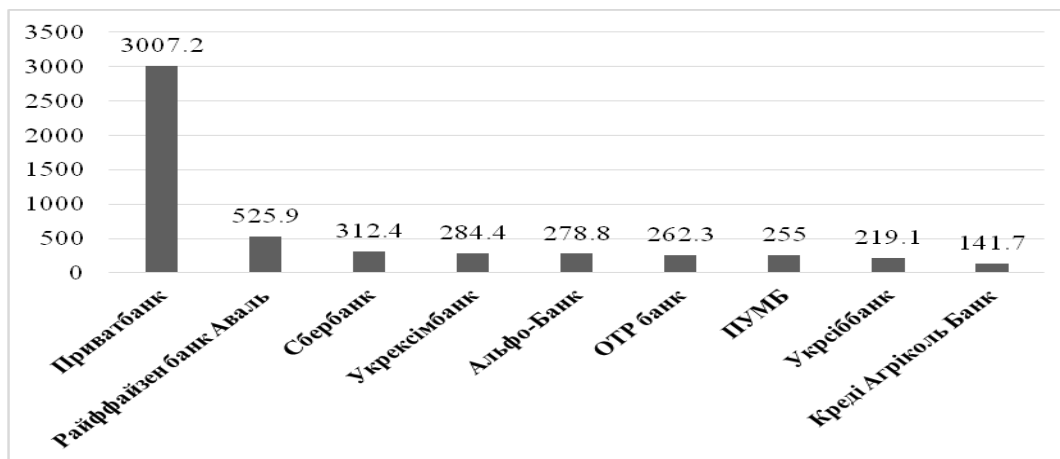

Рисунок 4 – Фінансові результати діяльності банків України (млн. грн.) (побудовано на основі [8])

Водночас в Україні у сфері банківського кредитування існують й вагомі проблеми, які гальмують цей процес, зокрема: складна політична та економічна ситуація в країні, високий рівень ризиковості кредитування підприємств, низький рівень зацікавленості бізнесу в отриманні короткострокових кредитів. Зазначені фактори значно гальмують розвиток кредитування підприємств вітчизняними банками. Крім того, у процесі проведеного аналізу з'ясовано, що основними особливостями банківського кредитування в Україні є: основні зусилля суб'єктів банківської системи були сконцентровані на роботі з проблемною заборгованістю, включаючи її продаж та реструктуризацію; динамічні зміни показників кредитної активності банків та заборгованості клієнтів за кредитами; збільшення довгострокових кредитів на споживчі потреби; нерівномірність обсягів кредитування серед банківських установ; розподіл кредитів за класами боржника юридичної особи. Доведено, що механізм кредитування підприємств в Україні є не досить ефективним, існує низка причин, які гальмують розвиток кредитування підприємств, тому напрямком подальшого дослідження буде розробка пропозицій щодо вдосконалення банківського кредитування підприємств.

Література:

1. Версаль Н.І. Теорія кредиту: навч. посіб. К: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 483 с.
2. Верховна Рада України. Офіційний сайт. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
3. Владичин У.В. Банківське кредитування: Навч. посібник. К.: Атака, 2016. 648 с.
4. Гуцал І.С. Банківське кредитування суб'єктів ринку в трансформаційній економіці України (питання теорії, методики, практики). Львів, 2014. 244с.
5. Демківський А. В. Гроші та кредит. К. 2015. 528 с.
6. Дзюблюк О.В. Кредитні важелі стимулювання економічного розвитку. Тернопіль, 2014. 184 с.
7. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>
8. Рейтинги банків. URL: <https://banker.ua/officialrating/investment/credit/>
9. Фаюра Н.Д., Яременко В.В. Сутність та фактори виникнення кредитів. *Фінанси, облік та аудит*. 2015. №2. С. 45-51.
10. Шибалкіна В. Оптимальні умови банківського кредитування. *Банківська справа* 2015. № 4 С.39-41.